Elke stem telt

Tijdens deze les gaan de leerlingen ervaren dat stemmen bij verkiezingen niet voor iedereen eenvoudig is. Ook leren ze dat er verschillende manieren zijn om te stemmen die groepen mensen kunnen helpen, maar dat veiligheid en privacy daarbij ook gewaarborgd moeten worden. Ze gaan in groepjes nadenken over hoe ze een stemlokaal zo toegankelijk mogelijk kunnen maken, terwijl ze ook aan bepaalde eisen blijven voldoen. Totale duur: 1 lesuur.

LESOPBOUW

- Introductie: De leerlingen zien welke problemen er kunnen zijn bij het stemmen voor sommige mensen, bijvoorbeeld voor blinde mensen.
- Verdieping: Er zijn verschillende manieren om te stemmen. Sommige vormen zouden het stemmen makkelijker maken voor een deel van de bevolking, maar er zitten ook veiligheidsrisico's aan en het stemgeheim moet gewaarborgd worden. De leerlingen gaan hier over nadenken.
- Doen: De leerlingen gaan in groepjes bedenken hoe ze een stemlokaal inrichten. Ze moeten proberen het lokaal voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk te maken. Daarbij moeten ze dus denken aan rolstoeltoegankelijkheid, wat te doen met blinden, oude mensen (loopafstand), mensen die moeilijk een potlood vast kunnen houden, etc. Daarnaast moeten ze ook rekening houden met factoren als het stemgeheim.

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en lesbrief.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.

DIFFERENTIATIE

Als differentiatie kun je de leerlingen bij een verkiezing in de school, bijvoorbeeld van de leerlingraad, de verkiezingen laten organiseren en een stemlokaal laten inrichten. Van tevoren doen ze een onderzoek naar de manier waarop de verkiezingen normaal verlopen, en of deze voldoen aan stemgeheim en toegankelijkheid.

BURGERSCHAP

In deze les staat de pijler 'democratie' centraal waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van de kennis 'De basisprincipes van democratie en rechtsstaat in Nederland en Europa en de daaraan ten grondslag liggende mensenrechten' (leerdoel 24 leerplankader SLO burgerschapsonderwijs en mensenrechteneducatie). Het recht om te mogen stemmen is erg belangrijk, maar daadwerkelijk je stem uitbrengen is niet altijd eenvoudig. Ons democratische systeem staat erop dat zo veel mogelijk mensen mee kunnen doen aan vrije verkiezingen. Mensen die niet eenvoudig kunnen stemmen, zouden daarom ook betrokken moeten worden bij het proces om ervoor te zorgen dat zij niet beperkt worden in hun deelname aan het democratische proces.

Het onderdeel Burgerschap in de Digi-doener is gebaseerd op het Vakportaal burgerschap van SLO. SLO onderscheidt drie domeinen van burgerschapsonderwijs: democratie, participatie en identiteit. Vanuit dit perspectief werken we aan burgerschap in de Digi-doeners, meer informatie vind je hier.

ETHIEK

Is het belangrijk om stemmen zo makkelijk mogelijk te maken? Is makkelijk voor iedereen ook altijd hetzelfde? Wordt het dan niet fraudegevoeliger? Je wilt ook dat iedereen zijn democratisch recht kan uitoefenen zonder te veel obstakels. Digitaal stemmen kan heel veel praktische obstakels wegnemen, waarom kan het dan nog niet?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	21st century skills
1 Veiligheid en privacy in de digitale wereld DG2.1 Veiligheid in de digitale wereld.	**1 Mediawijsheid** De leerling kan de relatie tussen (digitale) media, identiteit, privacy en veiligheid uitleggen.	**1 Samenwerken**
2 Digitaal burgerschap DG5.1 De digitale burger.		**2 Probleem oplossen**

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2022 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.

INTRODUCTIE

Openingsslide

Slide 1, Klassikaal

Vertel: Bij verkiezingen wordt er natuurlijk gestemd. Tegenwoordig stemmen we bij verkiezingen met grote papieren vellen en een rood potlood. Dit is niet altijd zo geweest. Hier gaan we samen een video over bekijken.

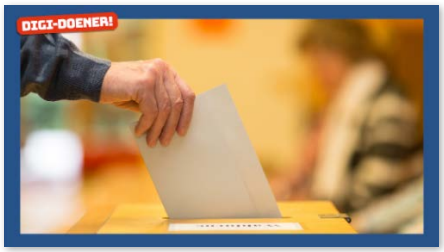
Slide 2, Klassikaal

Vertel: De veiligheid van het stemmen bij verkiezingen is heel belangrijk. Stemcomputers worden niet meer gebruikt, omdat ze onveilig waren. Waar denken jullie aan bij veiligheid als we het over stemmen hebben?

Laat een aantal leerlingen aan het woord. Mogelijke antwoorden: Ik denk dat het geheim is wat je stemt. Ik moet denken aan dat er niet gefraudeerd kan worden met de stemmen. Ik moet denken aan dat andere landen zich niet met de verkiezingen kunnen bemoeien. Ik moet denken aan een beveiliger bij de deur, zodat je je veilig voelt om te kiezen wat je wilt. Ik denk aan dat er geen politici in het stembureau staan die mijn stem kunnen beïnvloeden.

Slide 3, Klassikaal

Vertel: In een democratie is het heel belangrijk dat iedereen die mag stemmen dit kan doen en dat je vrij bent om te kiezen wat je wilt. In Nederland hebben we stemgeheim. Dat betekent dat je geheim mag houden wat je gestemd hebt. In stemlokalen staan hokjes, waardoor mensen niet kunnen meekijken om te zien wat je stemt. Ook zijn stembiljetten anoniem, dus je naam staat niet op de brief waarmee je stemt. Het is ook belangrijk dat er niet gefraudeerd wordt met de stemmen, zodat de uitslag echt klopt.

Slide 4, Klassikaal

Vertel: Er wordt van alles gedaan om het stemmen veilig te laten verlopen en het stemgeheim te waarborgen. Toch is dat soms moeilijk, bijvoorbeeld wanneer mensen een stemfie maken (selfie in het stemhokje). Mag je een foto maken in het stemhokje? Waarom wel of niet?

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2022 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.

Bekijk samen met de leerlingen de video. Na de video vertel je de klas dat een stemfie maken dus wel mag als je dat wilt. Zouden de leerlingen een foto maken met een stembiljet of toch liever niet? Waarom wel of niet?

VERDIEPING

Slide 5, Klassikaal

Vertel: Stemmen is je recht in een democratie, maar het is niet altijd voor iedereen even makkelijk. We gaan samen een video bekijken. In de video vertelt de slechtziende Tim waarom het moeilijk is voor hem om te stemmen.

Vraag na afloop van de video: Hebben jullie er ooit over nagedacht dat stemmen niet voor iedereen even makkelijk is? Laat een aantal leerlingen aan het woord.

Slide 6, Klassikaal

Vertel: Er worden gelukkig wel oplossingen gezocht. We gaan een video bekijken waarin de blinde Leo ons meeneemt naar zijn eerste keer zelfstandig stemmen. Je ziet de aanpassingen die ze hebben gemaakt voor mensen die slecht zien.

Slide 7, Klassikaal

Bekijk met de klas de video. Vraag: Wat hebben de mensen in de video net gedaan? Laat een aantal leerlingen aan het woord. In de video gebruiken mensen de kieswijzer. Vraag de leerlingen of ze deze weleens hebben gebruikt. Misschien kennen ze de kieswijzer voor kinderen? Vinden ze dit een goed systeem om mensen te helpen bij het kiezen van een partij?

Slide 8, Klassikaal

Vraag de leerlingen: Is het belangrijk om stemmen zo makkelijk mogelijk te maken? Is makkelijk voor iedereen ook altijd hetzelfde? Wordt het dan niet fraudegevoeliger? Je wilt ook dat iedereen zijn democratisch recht kan uitoefenen zonder teveel obstakels. Wat vinden **jullie** ervan dat de stemmen van sommige poststemmers niet geldig waren? Is dat heel erg en zou er daarom niet meer met de post gestemd mogen worden? Of zijn een paar afgekeurde stemmen het waard om een groep die anders niet zou kunnen stemmen te bereiken? Vraag door bij de leerlingen. Waarom vinden ze dit?

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2022 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.

Slide 9, Klassikaal / Groepswerk

Vraag de klas: Digitaal stemmen kan heel veel praktische obstakels wegnemen, waarom kan het dan nog niet? Laat een aantal leerlingen aan het woord. Kunnen ze redenen bedenken die met de veiligheid van stemmen te maken hebben? Hebben ze gedacht aan hacken en fraude? Vraag ze of ze denken dat er een manier is om honderd procent veilig digitaal te stemmen. Zou dat de ideale oplossing zijn om iedereen te kunnen laten stemmen? Laat de leerlingen dit artikel lezen. Als ze het artikel gelezen hebben, vraag je de klas of ze denken dat stemmen ooit volledig digitaal gaat plaatsvinden.

DOEN

Slide 10, Groepswerk

Vertel: In de video's over Tim en Leo kwam naar voren dat ze door hun visuele beperking eerder niet zelfstandig konden stemmen, en dus geen stemgeheim hadden. Er zijn veel obstakels waar mensen tegenaan lopen bij het stemmen. Zou digitaal stemmen toch de beste oplossing zijn om zoveel mogelijk mensen te laten stemmen?

In de lesbrief gaan de leerlingen in groepjes nadenken over hoe ze verkiezingen op school, bijvoorbeeld voor de leerlingraad, kunnen organiseren en wat de digitale mogelijkheden zijn.

AFRONDING

Slide 11, Klassikaal

Vertel: In deze les hebben jullie geleerd hoe er wordt gestemd in Nederland, en dat dit niet voor iedereen makkelijk is. In de lesbrief hebben jullie allemaal nagedacht over hoe je het beste verkiezingen kunt organiseren bij jullie op school.

Laat verschillende groepjes hun ideeën bespreken. Welke ideeën verschillen? Hebben ze gedacht aan stemgeheim? Kan iedereen meedoen? Welke programma's lijken hen handig voor digitale verkiezingen? (Denk aan Google Forms, leuk om leerlingen hier zelf ook eens een stemwijzer in te laten maken!)

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2022 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.